

Beslutningsforslag nr. B 142. Fremsat den 3. juni 2008 af Thomas Adelskov (S), Lennart Damsbo-Andersen (S), Egil Andersen (SF), Margrethe Vestager (RV), Morten Østergaard (RV) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af varighedsbegrænsningen for udbetaling af sygedagpenge

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslaget kan træde i kraft den 1. januar 2009.
lovforslag, som ophæver varighedsbegrænsningen for udbetaling af sygedagpenge, således at

Bemærkninger til forslaget

I det sidste par år er det danske sygefravær steget voldsomt. Af Beskæftigelsesministeriets rapport »Analyse af sygefraværet« (2008) fremgår, at det samlede sygefravær er på 5 pct. af den samlede mulige arbejdstid, svarende til ca. 150.000 fuldtidsstillinger om året.

Siden 2004 er det gennemsnitlige antal sygedagpengemodtagere vokset med godt 18 pct. Samlet set er der nu mere end 92.000 danskere, der er på sygedagpenge. Dermed har vi langt flere sygemeldte danskere, end vi har ledige danskere.

Sygefraværet fordeler sig således (AERådet 2008):

	2006	2007	Ændring i pct.
1-4 ugers varighed	16.316	16.310	0,0
5-52 ugers varighed	53.592	59.157	10,4
Over 52 ugers varighed	10.950	14.852	35,6
I alt	80.858	90.320	11,7

Anm.: Det gennemsnitlige antal sygedagpengemodtagere er bestemt ud fra udgifterne til sygedagpenge i året og skal ses som en god indikator på den faktiske udvikling i året.

Kilde: AERådet på baggrund af KMD's kortperiodestatistik.

Ud over den generelle stigning i omfanget af sygefraværet er vi i disse år vidner til, at det længerevarende sygefravær er kraftigt stigende. Som det ses af tabellen ovenfor, steg antallet af langtidssyge med over 35 pct. i 2007. Det betyder, at der i gennemsnit var knap 15.000 personer, der havde været på sygedagpenge i mere end 1 år.

Ifølge AERådet (2008) tyder den markante stigning i antallet af sygedagpengeforløb over 52 uger på, at et stadig større antal personer er sat i en venteposition i systemet. Det kan f.eks. være personer, der venter på at få afklaret deres fremtidige situation med hensyn til førtidspension, fleksjob m.v.

Sygefraværet er selvsagt ikke omkostningsfrit. Ifølge Beskæftigelsesministeriets rapport skønnes sygefraværet at koste samfundet mindst 37 mia. kr. om året. Dertil skal selvfølgelig, vigtigst af alt, lægges de meget store personlige konsekvenser, som et langvarigt sygefravær har for den enkelte sygdomsramte, hvor mulighederne for at vende tilbage til arbejdsmarkedet falder drastisk med længden af sygefraværet.

På trods af at brede flertal i Folketinget har forbedret reglerne for forlængelse af sygedagpengene i flere sammenhænge, er der et stigende antal personer, der bringes i en meget vanskelig økonomisk og social situation som en direkte følge af, at udbetaling af sygedagpenge er underlagt en varighedsbegrænsning. De nuværende regler for forlængelse er som følger:

Forlængelse af sygedagpengeperioden kan efter § 27 i sygedagpengeloven ske i følgende tilfælde:

- Når det er overvejende sandsynligt, at revalidering af den sygemeldte kan føre til, at den sygemeldte kan vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked.

- I op til 26 uger, når det er nødvendigt med en arbejdsprøvning eller anden afklarende foranstaltning for at klarlægge den sygemeldtes arbejdsevne.

- Når sygedagpengemodtageren er under eller venter på lægebehandling, men forventes at blive arbejdsdygtig inden for 2 gange 52 uger. Det er en betingelse, at den pågældende efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervsmæssig beskæftigelse inden for 2 gange 52 uger.

– Når sygedagpengemodtageren lider af en uhelbredelig (livstruende) lidelse.

– Når der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

– Når der er påbegyndt en sag om førtidspension efter lov om social pension.

Flere af forlængelsesmulighederne kan bruges i forlængelse af hinanden.

De nuværende regler er dermed – som det ses – ganske bureaukratiske og omfattende.

Antallet af personer, som falder for varighedsbegrænsningen, udgør ifølge Beskæftigelsesministeriets rapport (2008):

Ophørsårsag	Antal sygedagpengeforløb	
	Juni 2005-juni 2006	Juni 2006-juni 2007
Generel varighedsbegrænsning	2.431	2.873
Ophør af forlængelsesmulighed	2.209	2.565
I alt	4.640	5.438

Kilde: KMD's sygedagpengeregister.

Som udgangspunkt har en borger, som ryger ud over varighedsbegrænsningen, ret til kontanthjælp. Dog medfører reglerne for gensidig forsørgelse mellem ægtefæller, at en meget stor gruppe borgere ikke er berettigede til kontanthjælp på grund af ægtefællens indkomst. Det skal i den forbindelse fremhæves, at den enkelte ikke modtager kontanthjælp, hvis ægtefællen tjener mere end ca. 200.000 kr. pr. år, hvis parret ikke har børn, og ca. 260.000 kr. pr. år, hvis parret har børn. Der er med andre ord tale om bortfald af kontanthjælp ved selv meget lave indtægter.

Ifølge Beskæftigelsesministeriets rapport (2008) er der 38 pct., der overgår til såkaldt selvforsørgelse efter overskridelse af varighedsbegrænsningen for sygedagpenge. Selvforsørgelse dækker over, at den enkelte er kommet i beskæftigelse, eller at vedkommende på grund af formue og/eller ægtefælles indkomst ikke er berettiget til kontanthjælp. Af de 38 pct. anslås det i rapporten, at 60 pct. af personerne ikke modtager en ydelse og heller ikke er i beskæftigelse. Omregnet til antal personer er der således tale om 1.239 personer, som i 2007 mistede sygedagpengene, som ikke fik alternativ ydelse, og som ikke var kommet i beskæftigelse.

Den nuværende sygedagpengeperiode er i alt for mange tilfælde for kort. Det skyldes især,

at nye behandlingsmetoder øger mulighederne for, at sygdomsramte kan blive raske, og dermed, at de ikke er nødt til at forlade arbejdsmarkedet permanent som en følge af deres sygdom,

at nye behandlingsmetoder øger overlevelseschancerne for en række sygdomme og efter alvorlige ulyk-

ker – til gengæld strækker behandlingen sig ofte over en længere årrække og dermed over varighedsbegrænsningen,

at de nuværende regler ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for, at der undervejs i sygdomsforløbet kan tilstå nye lidelser eller komplikationer, som forlænger behandlingen.

Både handicaporganisationer, faglige organisationer, pressen og et stort antal borgere har gentagne gange fremlagt fyldig dokumentation for de alvorlige konsekvenser, som ophør af sygedagpengeudbetalingen medfører.

For de fleste sygemeldte fører ophør af sygedagpenge til enorm usikkerhed over for, hvad fremtiden vil føre med sig. Den usikkerhed kan i sig selv være en meget væsentlig barriere for tilbagevenden til arbejde, fordi den enkelte bruger alle ressourcer på at spekulere over de økonomiske og helbredsmæssige problemer, som de står i.

Dermed har den enkelte sjældent overskud til selv at arbejde for at komme tilbage i job, og for nogle har den mistede ret til sygedagpenge en direkte negativ betydning for den enkeltes fysiske og ikke mindst psykiske velbefindende. I en række tilfælde fører de mistede sygedagpenge til så alvorlige sociale følger som gældsættelse, tvangsauktion/tvangsudsættelse og skilsmisse.

Der er behov for både bedre opfølgning og ophævelse af varighedsbegrænsningen

Socialdemokraterne har tidligere foreslået, at kommunerne skal sikres et lovgivningsmæssigt og økonomisk ordentligt grundlag for, at der kan gennemføres

langt mere intensive og målrettede opfølgingsforløb for sygemeldte.

Helt centralt er det, at kommunerne får økonomisk mulighed for at etablere såkaldte rehabiliteringsteam, der kan stå i spidsen for en tæt kontakt til den enkelte sygemeldte og inddrage arbejdsgiver, tillidsrepræsentant, egen læge, arbejdsmedicinsk ekspertise, psykolog, fysioterapeut, eller hvem der nu bedst kan forbedre vedkommendes muligheder for at returnere til arbejdsmarkedet.

Hvis en sådan national »rehabiliteringsindsats« gennemføres i alle danske kommuner, er der ingen tvivl om, at antallet af sygedagpengemodtagere vil falde inden for få år. Det vil selvsagt også reducere antallet af langtidssygemeldte, men det er ikke realistisk at forestille sig, at en sådan indsats vil sikre, at ingen sygemeldte ryger ud over den nuværende varighedsbegrænsning.

Der er derfor under alle omstændigheder et presserende behov for at ophæve varighedsbegrænsningen for sygedagpenge.

I forbindelse med drøftelserne om varighedsbegrænsningen i april 2006 oplyste Arbejdsdirektoratet bl.a. følgende til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg:

»De økonomiske konsekvenser beregnes ud fra en antagelse om, at den gennemsnitlige varighed vil stige med 6 måneder for sager, som i dag stoppes på grund af varighedsbegrænsningen. Den »rene« merudgift vil være ca. 430 mio. kr. pr. år. Derfra skal fratrækkes en merudgift på ca. 100 mio. kr. på grund af besparelser på andre sociale ydelser. Yderligere skal fratrækkes mindreudgifter som konsekvens af en mere målrettet og bedre opfølgingsindsats.«

Samlet set forventes en ophævelse af varighedsbegrænsningen at øge de offentlige merudgifter med ca. 300 mio. kr.

Skriftlig fremsættelse

Thomas Adelskov (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af varighedsbegrænsningen for udbetaling af sygedagpenge.

(Beslutningsforslag nr. B 142).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.